Цана асобнага нумару 10 гр.

Przesyłka opłacona ryczałtem.

№ 10 (61). Вільня, Субота 29 студня 1927 г. Год III

СЯЛЯНСКАЯ НІВА

Няхай жыве Беларускі Народ!

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі:
ВІЛЬНЯ, ПОЛАЦКАЯ 4. (WILNO, POŁOCKA 4).
Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 гадзіны апрача сьвята.
Рэдактар прыймае ад 12 да 2 гадз.

Зямля Сялянству бяз выкупу!

Падпіска:
на адзін месяц — 1 зал., на 3 месяцы — 2 зал., на 6 месяцау 4 зал., на год — 8 зал.
Для заграніцы удвая даражэй.
Аплата надрукаванага залежыць ад рэдакцыі
ВЫХОДЗЕ Ў СЕРАДУ І СУБОТУ.

ОРГАН БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ.

ПОЛЬСКАЯ ПРЭСА.

Калі-бы не ўзнікала справа нацыянальных меншасьцяў у Польшчы, той ці іншы польскі палітык стараўся сказаць, што прычынай ненармальных адносінаў меж урадам і меншасьцямі і наадварот, г. зн. прычына ўсіх прычын цяперашніх адносінаў Беларусаў да ўраду, крыецца толькі ў благой (злой) адміністрацыі „Крэсаў". Вось зьмяні ўсю адміністрацыю, галілейцаў замяні кангрэсавякамі, дык усё адразу зьменіцца—пачнецца для Беларусаў чуць не райскае жыцьцё.

Калісь можа і былі такія Беларусы, што маглі-б паверыць гэтаму, але цяпер напэўна ніводнага ня знойдзецца. Ды гэта зусім зразумела. Трэба ведаць, што польская адміністрацыя ў Заходняй Беларусі пераважна складаецца з людзей нямаючых адпаведнай асьветы, людзей, якія пры сваім роўні інтэлігенцыі мала разьбіраюцца ў палітычным жыцьці. Усе іхныя пагляды на грамадзкія і палітычныя справы выпрабляюцца ў іх перадусім на аснове польскай прэсы.

Усё тое, што піша іхная газэта „Dziennik Wileński" ці „Słowo" зьяўляецца для іх ненарушальнай праўдай. Ведаем добра, хто выдае газэту „Dzień. Wileński", хто „Słowo". Першую выдаюць польскія эндэкі, другую—паны-абшарнікі. Як адны, так і другія не прызнаюць зусім Беларусаў. Прызнаць Беларусаў, дык значыць даць ім усе належныя правы, даць ім права жыць—перадусім даць сялянам зямлю і інш. Ніводзін, ані польскі эндэк, ані польскі пан-абшарнік, самахоць ня можа з гэтым згадзіцца.

Дык нічога дзіўнага, што польскія эндэцкія і абшарніцкія газэты ўвесь час нападаюць на беларускія газэты, нападаюць ня толькі на беларускія палітычныя партыі, але і на культурныя ўстановы.

У гэтых нападах вышэй успомненыя віленскія газэты стараюцца адна адну выперадзіць. Увесь час у гэтых выперадках біў рэкорд „Dzień. Wil.", але ў апошнія часы, дзякуючы пэўна ўплывам сярод урадовых колаў, газэта „Słowo" „перапчагаляла" (выперадзіла) ўсе польскія газэты. Апошнія арышты далі повад „Słowu" выявіць усю ягоную падлаготную. Сколькі цынізму, сколькі брахні, сколькі бруду, сколькі лаянак, сколькі ілжы не выпісывала гэтая абшарніцкая газэта на Беларусаў і на беларускі нацыянальны рух.

Для нас гэтая шчырасьць вельмі патрэбна, прынамсі будзем добра ведаць з кім маем справу, і вылічым сабе з гэтага адпаведныя паказальнікі.

Але вось што будзе з тымі, што ня маюць сваіх паглядаў на грамадзка-палітычныя адносіны нашага краю, што будзе з дробнымі ўрадоўцамі і наагул польскімі чытачамі польскіх газэт?

Яны-ж кормяцца толькі стравай з рожных „дзеньнікаў" ды „словаў". Яны будуць сьляпымі выканальнікамі ўсяго таго, што распісываюць гэтыя польскія газэты на Беларусаў і на беларускі рух, а што на'т нязгодна з праўдай, што зьяўляецца проста злосным выдумам. Рэзультаты-ж гэтага выкажа гісторыя.

Дык, калі-б скажам, зьмянілася адміністрацыя, то гэтая зьмена не прынясла-б ніякае карысьці для Беларусаў і для беларускае справы, бо корань польскіх адносінаў да нас якраз ляжыць сярод эндэкаў і паноў-абшарнікаў і іх прэсы. Ад гэтае прэсы і ад яе гаспадароў ніколі не спадзяваліся нічога добрага і не спадзяёмся. Мы можам спадзявацца толькі на свае сілы, можам спадзявацца толькі на тое, што наш народ цяпер ужо чытае свае беларускія газэты, з якіх даведваецца аб праўдзе, даведваецца аб тым, што польскія эндэцкія і абшарніцкія газэты нападаюць на Беларусаў і на беларускае адраджэнскае жыцьцё. Праз гэтае асьведамленьне і праз свае беларускія арганізацыі, ці то культурныя, ці то палітычныя, Беларускі Народ стане на роўні з іншымі эўропэйскімі народамі.

А. Незалежнік.

Арышты у Заходняй Беларусі.

Адозва Беларускага Пасольскага Клюбу.

У сувязі з масавымі арыштамі і арыштамі беларускіх паслоў, Беларускі Пасольскі Клюб дня 21 студзеня с. г. выдаў адозву да Беларускага Народу. Гэтая адозва сканфіскавана камісарам ураду на м Вільню.

Пратэсты і рэзалюцыі.

У сувязі з арыштамі паслоў і беларускіх грамадзкіх дзеячаў цэлы сьцяг беларускіх установаў абвясьціў свае пратэсты. Гэтыя пратэсты зрабілі: Беларускі Пасольскі Клюб, Беларускі Нацыянальны Камітэт у Вільні, Галоўная ўправа Т-ва Беларускай Школы, Пэдагагічная Рады Віленскай Беларускай Гімназіі і іншыя.

Справа арыштаваных паслоў у рэгуляміновай камісіі.

Рэгуляміновая і нятычнасьці пасольская соймавая камісія дня 24 студзеня ўзялася за разгляд справы выданьня арыштаваных паслоў. На паседжэньні быў прысутны маршалак Сойму Ратай, а таксама прадстаўнікі ўраду: міністар справядлівасьці Мэйштовіч, падпракуратар апэляцыйнага суда з Вільні Прылуцкі, пракурор апэляцыйнага суда з Варшавы Рудніцкі, дарадчык м-ства справядлівасьці Мольдэнгавэр і з надзору пракуратарскага пры М-стве Справядлівасьці Кучынскі.

Павадырстваваў камісіяй пасол Попель (НПР). Адчыняючы паседжэньне ён падчыркнуў, што сабраў камісію перагаварыўшы з маршалкам Сойму, хоць справа гэтая не перайшла яшчэ праз пленум Сойму. На парадку дня стаіць справа арыштаваньня паслоў.

Маршалак Ратай са свайго боку асьвятліў, што зьбірае паседжэньне камісіі, лічучы справу затрыманьня паслоў за ненармальную, з якой трэба як найхутчэй зрабіць выхад. Але калі-б падняўся хоць адзін голас протэсту, маршалак мусіў-бы ўзяць справу назад, а заўтра перадаць яе пленум Сойму.

Пасол Ярэміч сказаў гэтае: Арыштоўваючы паслоў урад зламаў Канстытуцыю. Аднак ня відаць патрэбы пры разгледжаньню гэтай справы ламаць яшчэ рэгулямін. Ня віджу прычыны да гэтага сьпеху, затое буду прасіць пана міністра аб паясьненьнях.

Павадыр п. Попель паясьніў да гэтага: на парадку дня стаіць адна гэтая справа. Калі-б пасол Ярэміч затрымаў свой пратэст, дык паседжэньне зараз-жа будзе замкнута, а наступнае адбудзецца найраней у сераду рана.

Дзеля таго, што пас. Ярэміч астаўся пры сваім першым пратэсьце, паседжаньня рэгулямінавай камісіі не адбылося.

26-га студзеня адбылося паседжаньне рэгуляміновай камісіі. Камісія разглядала прапазыцыю ўраду аб выданьні беларускіх паслоў.

Міністар Мэйштовіч і падпракурор Віленскага Апэляцыйнага Суду Прылускі даводзілі аб ненарушэньні імі Канстытуцыі і аб вінаваченьні паслоў.

У абароне паслоў забіраў голас пас. Ярэміч. Паседжаньне камісіі было тайнае.

Наступнае паседжаньне комісіі было вызначана на пятніцу.

Паседжаньне Сойму.

Паседжаньне Сойму 25 г. студня пачалося а 3 гадзіне папалудні першым. Пунктам парадку дня была перадача рэгулямінавай камісіі ўрадавай прапазыцыі аб выданьні 5 паслоў. У гэтай справе ўзяў голас п. Сабалеўскі, грамадовец, які востра напаў на ўрад і жадаў, каб Сойм дамагаўся звальненьня арыштаваных паслоў. У гэтым месьце ўзяў голас маршалак Ратай і сказаў, што Сойм можа адкінуць унесак, або перадаць яго рэгулямінавай камісіі, але ня можа ён аднак, да часу развязаньня справы распарадзіцца аб звальненьні паслоў. Тады пачаліся ў соймавай салі авантуры, у якіх натта вызначаўся пасол Ваявудзкі, якога маршалак у канцы выдаліў з Сойму на працяг 1 месяца.

Прапазыцыя аб выданьні паслоў пераслана ў рэгулямінавую камісію.

Далей распачаліся дыскусіі, над бюджэтам.

Недавер маршалку Сойму.

У сувязі з тым, што маршалак Сойму не зажадаў ад ураду звальненьня арыштаваных паслоў, Беларускі Пасольскі Клюб, Клюб Грамады і іншыя падалі ў Сойме прапазыцыю аб выказаньні недаверу маршалку Сойму Ратаю. Ёсьць ведама, пры галасаваньні гэтай прапазыцыі ў Сойме дня 26 студзеня, усе польскія клюбы былі проці гэтай прапазыцыі, а дык маршалкам астаўся п. Ратай з Клюбу „Пяста".

Дык кожны, хто ўмее чытаць, спяшайся выпісаць сваю газэту „Сялянскую Ніву".

Беларускае жыцьцё у Чэхаславаччыне.

Агульны сход Беларускай Рады ў Празе.

8 студзеня 1927 г. адбыўся агульны сход сяброў Беларускай Рады ў Празе-чэскай які: 1) заслухаў і зацьвердзіў даклад Прэзыдыума Рады і Рэвізыйнай Камісіі аб працы Прэзыдыума Рады за мінулы 1926 год; 2) прыняў у склад Рады пяць новых сяброў; 3) ухваліў адчыніць пры Радзе беларускую бібліятэку і 4) выбраў новы Прэзыдыум Рады і Рэвізыйную Камісію.

У Прэзыдыум Рады абраны: старшыня Рады — Васіль Захарка, намесьнік старшыні — Мікола Вершынін, сэкрэтар — Янка Журэнкаў; сябры: Вячэслаў Лаўскі і Васіль Русак (ён-жа і скарбнік).

У Рэвізыйную Камісію абраны: Адольф Клімовіч, Міхась Каберац і Мікола Гарошка.

Агульныя заданьні Рады: культурна-нацыянальная праца і дапамога беларускім грамадзянам у Чэхаславацкай Рэспубліцы.

Адрэс Рады: Čechoslovakija, Praha II, Venzihova 4.

З ГАЗЭТ.

Польскія газэты проці абароны арыштаваных.

У сувязі з апошнімі арыштамі ў Заходняй Беларусі „Сялянская Ніва“ стала ў абароне арыштаваных грамадзістых. Амаль што ня ўсе польскія газэты занялі праціўную пазыцыю і на'т пачалі нападаць на „Сялянскую Ніву“ за тое, што падняла голас у абароне арыштаваных Беларусаў.

Не гаворачы ўжо аб „Dzien. Wil.“, органе эндэкаў, газэта „Słowo“, польскіх паноў-абшарнікаў, вельмі абурылася на Сялянскі Саюз. Меж іншым „Słowo“ пісала: „Калі Сялянскі Саюз у асобе пасла Ярэміча, змаганы праз Грамаду і сам з ёй змагаючыся, цяпер падносе вялікія алярмы з прычыны ўціску беларускай меншасьці, то робіцца гэта толькі дзеля таго, што Сялянскі Саюз хоча сьпячы сваю порцыю (печэнь). Ліквідацыя Грамады, гэтага найпаважнейшага канкурэнта, адчыняе поле да дзеяньня, а роль абаронцеля ўціснаных ёсьць заўсёды вельмі ўдалачнай“.

Апрача гэтага польскія газэты, хочучы паказаць, што арышты ня ёсьць скіраваны проці Беларусаў, стараюцца пісаць, што разам з Беларусамі арыштавана шмат Жыдоў, Расейцаў і Палякаў. Ёсьць ведама, гэтаму могуць паверыць толькі Палякі, бо польскія газэты ўжо даўно дамагаліся ліквідацыі Грамады, як беларускай партыі.

„Хворыя ізноў працуюць“.

Апошнія выпадкі з беларускага жыцьця пад Польшчай павінны былі змусіць усіх запраўдных Беларусаў у сваей змагальнай працы зьвярнуць перадусім увагу на нашых ворагаў, але „Наша Справа“ ўпорна трымаецца і далей сваіх лаянак. Яе „хворы рэдактар“ вярнуўся ізноў да рэдактарскага стала і напісаў ў № 7 такі сказ, годны самога сябе: „З нямення шай радасьцяй падалі гэтую вестку (аб ліквідацыі Грамады) і „нашы“ сельсаюзьнікі, якія ў сваім органе „Сялянская Ніва“, каб лягнуць капытам паваленага льва, пачалі распісываць розныя подласьці аб ролі Грамады ў беларускім руху“.

Гэтыя словы сьведчаць толькі аб роўні этычнага развіцьця аўтара і аб тым, што ён вярнуўся да рэдактарскага стала не паздараўеўшы.

Можна думаць, што цёмныя сілы, што падпішыліся пад Грамаду, каб правакаваць беларускую працу, спрытна лявіруючы, будуць і далей фабрыкаваць афэры.

Аб сваіх адносінах да справы арыштаў паслоў з Грамады і масовых арыштаў сялян, апрача таго, што ўжо друкавалася ў „Сялянскай Ніве“, можам яшчэ раз сьцьвердзіць, што Сялянскі Саюз і „Сялянская Ніва“ занялі выразна варожую пазыцыю. Дзьве падрад канфіскаты „Сял. Нівы“, дзьве тэлеграмы (пратэсты) пасла Ярэміча і яго выступленьне ў Сойме — ёсьць факты, якія сьведчаць, аб тым, што Сялянскі Саюз, ня гледзячы на тактычныя розьніцы ў працы з Грамадой, выступіў ў абароне арыштаваных паслоў і іншых грамадзістых.

Кожны ўважны чытач няхай цяпер сам зразумеець і ацэніць „хворага рэдактара „Наш. Справы“, а найбольш на гэта павінны былі-б зьвярнуць увагу грамадзістыя.

З жыцьця пад Польшчай.

Амнэстыя вязьням.

У „Дзен. Ўстаў“ ад 20 г. м. быў абвешчаны дэкрэт Прэзыдэнта Рэспублікі з сілай устава аб прадтэрміновым звальненьні вязьняў, адбываючых кару. Засуджаныя на кару вастрогу маюць быць зволнены, калі адбылі дзьве трацін кары і найменш 6 месяцаў і ўвесь час дзяржалі сябе добра. Прыгавораныя на безтэрміновую турму могуць быць зволнены, калі ўжо адбылі прынамсі пятнаццаць гадоў кары. Датычыць гэта і тых праступнікаў, якім кара сьмерці дарогай памілаваньня зьменена на безтэрміновую турму. Прадчасным звальненьнем распараджаецца і зносе міністар справядлівасьці. Ягоная пастанова не падлегаець жалабе. Дэкрэт уходзіць у жыцьцё 1 лютага с. г.

Агранічэньні ў справе выязду ў Аргэнтыну.

Бяручы пад увагу, што рух эміграцыйны ў Аргентыну даўно ўжо ўзрастае (ў 1-м паўгодзьдзі 1920 г. выехала з Польшчы да гэтага краю 4726 асоб, у гэтым самым часе 1926 г.—6569), тады, калі там рынак заробаткаў перапоўнены з прычыны напліву эмігрантаў і шмат з іх астаецца ў бядзе ня могучы знайсьці работы,— эміграцыйны ўрад выдаў распараджэньне, каб земляробы з малымі дзяцьмі, інтэлігэнты і, кагулам кажучы, асобы, няпрывыкшыя да цяжкай фізычнай працы, не маглі мець пасьведчаняў на дармовыя эміграцыйныя (выяздовыя) пашпарты ў Аргэнтыну, калі яны ня выявяць, што маюць 300 доляраў, або пісьменныя доказы аб тым, што іх родныя або знаёмыя жывуць у Аргэнтыне і дадуць ім работу, або ўтрыманьне да часу адшуканьня работы.

Мяцеліцы і марозы.

У чыгуначных дырэкцыях Віленскай і Станіславаўскай здараюцца снежныя заносы, якія перашкаджаюць чыгуначнаму руху. На ўсім абшары Польшчы дзержыцца досіць значны мароз, даходзячы да 16 градусаў ува ўсходніх вокругах.

Новае распараджэньне ў справе высыланьня грошай да Расеі лістамі.

Міністэрства дзяржаўнага банку сваім рэскрыптам (прадпісам) пазволіла прыймаць на пошту лісты з вызначанай вартасьцяй да Савецкай Расеі. Гэтыя лісты могуць быць высыланы толькі з адрэсам у польскае пасольства ў Маскве і польскія консуляты у Савецкай Расеі. У гэтых лістох могуць быць высыланы эфэктыўныя папяровыя даляры Злучаных Штатаў Паўночнай Амэрыкі і ў кожным лісьце можна высылаць найбольш дзесяць даляраў.

Прыгавар на сьмерць.

Нязвычайны суд у Варшаве 19 г. студня прыгаварыў на сьмерць жыхара м. Жырардова, Балеслава Яхоўскага, 25 гадоў, і Аляксандра Шчэпанскага, 20 гадоў, за забойства з мэтай нажывы 17 сьнежня ў лесе, блізка вёскі Пётровіна, гм. Жырардоўскай, пав. Блонскага, Вацлава Садоўскага.

Што дзеецца ў сьвеце?

У Нямеччыне Маркс творыць габінэт.

20 г. студня прэзыдэнт Гіндэнбург выслаў да канцлера Маркса ліст, у якім падчырквае, што становішча сучаснае вонкавай і ўнутранай палітыкі рэспублікі патрабуе здольнага да работы і моцнага ўраду. Апошні будзе магчы працаваць з найлепшай карысьцяй толькі тады, калі знойдзе падпору ў большасьці партыяў. Стварэньне гэткай большасьці супольна з лявіцай цяпер хіба ня можна зьдзейсьніць. Спробы стварэньня ўраду, абапёртага на цэнтральных партыях, не ўдаліся.

З гэтай прычыны зварачываецца ён да канцлера з просьбай, каб апошні ўзяў на сябе місію стварэньня ўраду, абапёртага на большасьці мяшчанскіх партыяў Райхстагу (Сойму).

Поэтыцкае творства Фр. Грышкевіча.

ЗАБОЙЧАЯ ЦІШ.

Ціха ў боры,
Ціха ў гаю,
Нават птушкі не пяюць;
Толькі зоры
З неба краю
У даль нязнаную плывуць.
Ціха ў боры,
Ціха ў гаю,
Ціха траўка ў ценю сьпіць.
Я на зоры
Паглядаю
І душа мая гарыць...
Чом вы, зоры,
Ў нашым Краю
Так яскрава гарыцё
І у боры
І у гаю
Мост сьвятлісты кладзіцё?...
Наш бор хворы
Ў цудным маю,
Без жыцьця ягоны шмэр;
Страшны зморы
Там у гаю,
Дзе пануе гвалту зьвер.
А з-за бору,
І з-за гаю
Заблышчаў жыцьця прамень,
Я на зоры
Паглядаю
І тану ў забойчу цень.

ОЙ, РА...

калеге Р. Б.

Ты пішаш мне, чаму я сьціх,
забыўся віленскіх усіх
і цябе бліжэйшага калегу...
Ах, мілы, гэта ўсё ня так,
баліць мне сэрца ў грудзях,
як спомню ў Вільні блыскат сьнегу.

Я помню той чароўны час,
калі зімою неяк раз,
мы цэлу ноч з табой хадзілі;
як міла нам было тагды,
у тыя шчасныя гады,
калі аб любых гаварылі.

Пасьля ў канцы ты, як знарок,
мне спамінаеш прыкры рок,
калі мне даў дзьве залатоўкі;
ты просіш, доўга не чакаць
і эрапланам адасласць,
бо ты сягоньня без гатоўкі.

Кінь роспач, мілы, і не чакай;
памёрла слова ўжо «аддай!»,
яно ўжо служыць толькі сьмехам,
бо сяньня гэткі цудны дзень,
што на'т Брыян і Чэмбэрлен
ня лічаць гэта страшным грэхам.

Мне буржуазны строй дзяржаў
падмогі жаднае ня даў,
вось запяі тут мой герою;
а ты мне сьвішчаш: «ах, калі?
«хутчэй, хутчэй-жа адашлі!»...
ня ладна, браце, тут са мною.

Я ўжо да сьвісту бач прывык,
мне даўна знаны гэткі крык...
чакай шчасьлівшага мамэнту...
нат' сам Тварэц усё для нас
ня шле ў патрэбны дужа час,
што-ж мне... бязвусаму студэнту.

Чакай, там... ля другіх Каляд
я ў Монако паеду брат,
спрабую шчасьця на рулеце:
а вось, хоць на ліхой назе,
мая кабылка павязе...
і стану Морганам на сьвеце.

Цяпер, на гонар літар «віч»,
браток, ты мне яшчэ пажыч
хоць нейку сотку залатовак;
а там, разлічымся, як сьлед,
бяз крыку сьвісту і розных бед,
бяз слоў, а нават, бяз паўсловак.

Ты ехаць да мяне гатоў,
ах, едзь лепш, родны, у Ханкоў,
і вучыся, як капаць брылянты,
бо гэта слаўны факультэт,
яму паклоны б'е ўвесь сьвет
і мы гэроі эміграпты.

Калі-ж цябе зямлі Тварэц,
мо' пашкадуе наканец,
абдарыць думкай самагубства,
то помні, доўга не чакай,
на бераг рэчачкі валяй...
бо жыць цяпер — вяліка глупства.

Літоўскія народнікі жадаюць зьмены канстытуцыі.

15 г. студня ў Коўне адбыўся нязвычайны зьезд літоўскага саюзу народнікаў, на які зьявілася 125 дэлегатаў а таксама госьці. Прыгавор у справах палітычных гучыць гэтак:

1) Патрэбна, каб сучасная канстытуцыя была зьменена ў кірунку нашырэньня правоў Прэзыдэнта Дзяржавы.

2) Прэзыдэнт Літвы павінен быць выбіраны ўсім народам.

3) Дзеля ўмацаваньня і ўсталеньня сілы ўраду трэба, каб габінэт міністраў быў ня толькі зацьверджаны і звольняны Прэзыдэнтам, але трэ' каб быў перад ім, а не перад Соймам адказны.

4) Трэба каб Прэзыдэнт быў выбіраны не на 4 гады, але на даўжэйшы час.

5) Лік соймавых паслоў павінен быць паменшаны такім парадкам, каб аднаго пасла выбірала 60000 жыхароў.

6) Сойм мусіць быць выбіраны на 5 гадоў.

7) Павінен быць зьменены выбіральны ўстаў, каб паслы выбіраліся не па сьпісках, а пэрсанальна (па асобах), а таксама, каб мелі ня менш як 30 гадоў.

Савецкая нота да францускага ўраду ў справе француска-румынскага трактату.

Савецкае агенства „Тасс“ паведамляець:

Народны камісар замежных справаў абвясьціў даручаную паслом Ракоўскім францускаму ўраду ноту ў справе француска-румынскага трактату.

Нота выказвае, што на аснове гэтага дагавору францускі ўрад прыракае Румыніі сваю помач і супольную працу ў такіх размерах, якія гварантуюць Румыніі тэрыторыяльнае status quo (палажэньне бяз зьмены) і пазваляюць і далей утрымліваць непраўную акупацыю Бесарабіі сілай аружжа.

Гэтым трактатам Францыя становіцца на старану румынскага ўраду, які ідзе проці самых пачатковых асноў міжнароднага права і сваіх фармальных дэкляарацыяў таксама як і проці дэклярацыі саюзных прадстаўнікоў, разам з дыпляматычным прадстаўніком Францыі ў Яссах, у 1917 г. і проці паўторных дэклярацыяў форменнага трактату паміж гэнэралам Авэрэску і ўрадам СССР.

Падпісываючы трактат у тымсамым часе, калі адносіны паміж СССР і Францыяй сталі нармальнымі і калі паміж абодвымі ўрадамі вядуцца гутаркі, задачай якіх зьяўляецца адстраніць усялякія перашкоды дзеля сябрускага збліжэньня, францускі ўрад пасеяў у вочах усіх народаў СССР сумлівасьць шчырых яго намераў у інтарэсах збліжэньняеабедзьвёх дзяржаваў.

Прыракаючы сваю помач на прыпадак вайны і праклямуючы (апавяшчаючы) супольнасьць інтарэсаў Францыі і Румыніі, не вылучаючы і справы Бесарабіі, францускі ўрад тымсамым падтрымлівае агрэсыўныя і захопныя тэнцэнцыі ўрадавых сфэраў Румыніі, памяншаючы гэткім мацерам шансы поўнага развязаньня бесарабскай справы на аснове самаазначэньня народаў і павялічвае пагрозу проці пакою на ўсходзе Эўропы.

Урад СССР ня можа не разглядаць залажэньня Францыяй гварантыйнага пакту з Румыніяй, як акту варожа скіраванага проці інтарэсаў СССР, а таксама бесарабскага народу.

НАВІНЫ.

— Дазвол на коопэратыўна-гандлёвыя курсы. Нарэшце Беларускі Інстытут Гаспадаркі і Культуры атрымаў ад улады дазвол на коопэратыўна-гандлёвыя курсы ў Вільні.

— Рэвізія Гуртка Інстытуту ў Парослах. Надовячы мясцовая паліцыя прышла ў Гурток Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры ў Парослах, Беластоцкага пав. і зрабіла рэвізыю. Паліцыя нічога не знайшла; затое сьмяялася з беларускасьці, з печатак Гуртка і з беларускіх кніжак.

— Рэвізія ў адваката Родзевіча. Некалькі дзён таму назад урадаўцы палітычнай паліцыі зрабілі рэвізію ў памешканьню адваката Родзевіча. Гэтая рэвізія зроблена ў сувязі з арыштамі грамадзістых.

— Забойства каля Вялейкі. Уночы з 21 на 22 студзеня блізка паветовай Вялейкі застаўся загубленым Янка Смолік.

— Новыя паштовыя агенцыі.

У апошнім часе на абшары Віленскай Дырэкцыі П. і Т. адчынены дзьве паштовыя агенцыі, якіх работа будзе абмежавацца прыйманьнем і выдаваньнем звычайнай і заказнай карэспандэнцыі. Гэтыя агенствы адчынены ў Дакудаве, Лідзкага пав. і Сухапольлю, Пружанскага павету. Апошняя была ўжо дзейнай уперад, а цяпер пасьля нейкага перарыву стала ізноў дзейнай.

— Чугуначная катастрофа.

23 г. студня на адрэзку дарогі Вільня—Варшава ў гадз. 5,40 зрана здарылася чугуначная катастрофа.

Локомотыў № 776, які ішоў вельмі шыбка, на станцыі Алькенікі, з прычыны дрэнна пастаўленай стрэлкі ўзьляцеў на бочны тор, на якім толькі што быў пастаўлена таварны цягнік.

Удар быў так сільны, што 5 таварных вагонаў цягніка былі разьбіты.

— Вялікая кража ў чугуначных варштатах у Новай Вялейцы.

23 г. студня здарылася вялікая пакража ў чугуначных варштатах у Новай-Вялейцы. Невядомыя зладзеі перапілавалі замкі і дасталіся ў сярэдзіну варштатаў. Праз гадзін пару служба даведалася аб пакражы і дала знаць адпаведным уладам.

Знайдзена, што зладзеі панясьлі вялікую колькасьць волава, цыны і г. зв. „композыцыі“ (мешаніны). Вартасьць скрадзенага матэр'ялу пераходзе некалькі тысячаў злотых.

Фэльетон, або маленькае здарэньне.

Віхура, мяцеліца і мароз.

Мяцеліца мяце і скача, віхура рве—быццам рэжэ ці быццам плача і, пры ўсім гэтым, імчыцца і нясецца, як неўкелзаны конь... Мастак Мароз спрытна і прыгожа і аздобна выводзіць свае мілавідныя ўзоры на ваконных шыбах... Ах, як хораша! І дзе гэта вучыўся гэтаму спрыту?...

Нараніцы дзед Панас ладзіць і думае: — няма лепшае абуўкі як лапці. Яны на'т лепшыя за боты. У лапці ганучаў напхаеш колькі хочаш, ад гэтаго цёпла, а калі разуешся, дык іх можна проста пад лаву кінуць. Ня тое, што боты... Думае, ды ў вунісон віхрыстай мяцеліцы, а сабе ў нос падцягае:

Пастолікі—саколікі,
А боцікі—чэрці;
Пахадзіўшы па вуліцы
Трэба іх абцерці.

Адчыняюцца дзьверы. Хваля холаду бухнула ў хату і, ад парога папаўзла пад печ і да стала. Ах, якая няўвага, гэты холад!...

Уходзіць солтыс.

У дзеда сэрца брык, сэрца дрык, адчапіся ты гаплік... Ну, не, брат, не жаргачкі!... Не дарам сёньня ў ночы дзед сьніў: грабе, горне, зьбірае золата, а яно ўцякае... Не, гэта не жартачкі!... Ня любіць золата Панаса.

Калі солтыс прыйшоў, дык быць бядзе... але нічога не парадзіш—мяцеліца віхруе: наказ, наказ, наказ, а ў вунісон думка Панасава зацягае—на падатак... на падатак... на падатак... а Мароз піша і піша і што раз, дык усё новыя і новыя ўзоры... Няма толькі ведама, хто хутчэй піша: ці Мароз халодныя малюнкі на ваконных шыбах, ці Скарбнік наказы?...

Няма ведама... адгадаць! — Ну добра, але што добра? Вось гэта ўгледзім!

— Ну,—пытаецца солтыс—дзе-ж гэта твой Міхалка?

— А што такое?—адгукнуў дзед.

— Ён мае, цягне далей солтыс—літару „С“, дык трэба, каб заплаціў 20 злотых вайсковага падатку.

— А бадай яго!... І навошта ён браў гэтую літэру?... І дзе яна ў яго, што я не бачыў ніколі?... І далей—дзівіцца дзед „мудрасьці“ гэтага сьвету. „Адумысныя ёсьць людзі“—падумаў неяк дзед—што—што, а падаткі спрытна выдумаюць... Чакалі палёгкі пасьля траўня—думалася, што пазбавяць падаткі, а тут!... трэсь, бразь, плясь, грук, стук і маеш!... Новы, толькі што з іголачкі, „даражэнькі“ падатачак...

І скрабе дзед Панас патыліцу, і чухае цем'е, і думае: дзе-ж будзе ўзяць гэтыя 20 зл., каб аплаціць праклятую літару, і навошта яна патрэбна яго Міхалку?

А мяцеліца мяце і скача, віхура ржэ і плача, а мастак Мароз, на перасьпех са Скарбнікам, пішуць: адзін малюнкі, а другі мужыкам „падарункі“.

Скарга.

* * *

Ах ты, Чэшка маладая,
Чэшка вогністай крыві,
Ты на вока, як сьвятая...
Прытулі і абымі!
Ах ты, Чэшка, з дымнай Прагі,
І ў раскошнай хвальлі смагі
Дай мне, люба, утануць.
Ах ты, Чэшка, з факультэту
Філязофіі старой,
Ходзь, схаваемся ад сьвету,
Ходзь-жа, Чэшка, ходзь за мной.
Выбач нам, праслаўны Рыгер,*)
Што мы ў твой садок ідзём,
Мы ня ўчынім там гармідар,
Мы нямую ціш нясём.
Верна дцэра**) Яна Гуса,
Абыймі, чым наймацней,
Й зімна сэрца Бела-Руса
На сваіх грудзёх сагрэй!

*) Рыгеравы сады у Празе.
**) дцэра — дачка.

Ніколі не зьніштажай сваей роднай газэты. Прачытаушы дай яе суседу.

ЭМІЛЬ ЗОЛЯ.

ПАВОДКА.

(Пераклад з францускага **Л. М.**).

(Працяг).

VI.

Чаму-ж гэта я яшчэ застаўся? Мне сказалі, што людзі зьявіліся к шостай гадзіне з лодкамі і што яны знайшлі мяне ляжачага на коміне, абамлеўшага. Воды мелі злыбяду і не зьнясьлі мяне разам са ўсімі маімі тады, калі я ня чуў майго гора.

Гэта я, старызна, напёрся каб жыць. Усе другія адайшлі, дзеці ў полках, дочкі на выданьні замуж, маладыя гаспадары, старыя гаспадары. А я, я жыву яшчэ, як тая нягодная, шорсткая трава, учапіўшыся на жарстваку! Каб я меў адвагу, я зрабіў-бы, як Пётра: я сказаў-бы: з мяне досіць, бывайце! і я кінуўся-бы ў Гаронну, каб самому пайсьці тэй дарогай, якой накіраваліся ўсе. Я ня маю болі дзіцяці, дом мой разваліўся, поля мае спустошаны. Ах! той вечар, калі мы былі ўсе за сталом, старэйшыя пасярэдзіне, малодшыя каля іх, і гэткая радасьць мяне абхапляла і грэла! Ох! вялікія дні жніва і збора вінагронаў, калі мы былі ўсе пры рабоце, і як мы вярталіся поўныя гонару нашым багацьцём! Ах! добрыя дзеці і прыгожыя віньнякі, стройныя дочкі і харошыя хлябы радасьць майго жыцьця наўскрозь! Калі-ж усё гэта памярло, мой Божа! чаму-ж хочаш ты каб я жыў? Тут няма пацехі. Я не хачу помачы. Я аддам маё поля людзям з вёскі, якія яшчэ маюць сваіх дзяцей. Тыя знайдуць алвагу расчышчаць зямлю спад грузу, абрабіць яе нанова. Калі хто ня мае ўжо дзяцей, хопіць яму ацнага кутка каб памярці.

Маю я адзін толькі замер, апошні замер. Я хацеў-бы знайсьці цела сваіх, каб іх пахаваць на нашым магільніку, пад тэй самай плітой, дзе і я быў-бы да іх прылучаны. Казалі, што людзі налавілі ў Тулузе*) пэўны лік знесеных рэчкай целаў. Я парашыў каб спрабаваць дый схадзіць туды. Якое страшэннае зьнішчэньне. Амаль-што ня дзьве тысячы разваленых дамоў; сем сотак мерцьвякоў; усе масты зьнесены; цэлы квартал выгалены, загразьнены глеям, дваццаць тысячаў бедакоў паўголых на скананьні ад голаду. Места заражанае трупамі, загрожанае страхам тыфусу; усюды жалоба, вуліцы поўныя хаўтурных кондуктаў, для галаты це наспарацца падачак. Але я ішоў нідзе не прыглядаючыся, паміж зьнішчэньня. Я меў сваё спусташэньне, я меў сваіх мярцьвякоў, што згнялі мяне. Мне сказалі, што запраўды, мачыма, шмат целаў было палоўлена. Іх ужо пахавалі, доўгім шнурам у кутку магільніка. Толькі пастараліся каб сфатаграфаваць незнаёмых. І сталася, што паміж гэтымі смутнымі вобразамі я знайшоў партрэты Гаспарда і Вэронікі. Двое заручаных засталіся шчэпленымі між сабой ганебным уціскам, абменіваючыся ў сьмерці вясельнымі пацалункамі. Яны ўціскаліся так моцна, з рукамі адубеўшымі, з вуснамі прыліпшымі адныя да другіх, што трэба было пацяць цела каб іх разняць: Так іх сфатаграфавалі разам, і яны сьпяць пад зямлёй разам.

Я не знайшоў болі нікога, чымсь іх, гэты жудасны вобраз, гэтых двух добрых дзяцей, налітых вадой, адменных якія аднак захавалі яшчэ на сваіх сьсінелых тварох гэроізм іх чуласьці. Я глядзеў на іх і плакаў.

*) Места ў Паўднёвай Францыі.

(Канчатак).

ДА НАС ПІШУЦЬ.

Вечарынка.

(в. Круты Бераг, Нясьв. пав.).

На другі дзень Каляд 8-га студня адбылася вечарынка — спэктакль. На сцэне была сыграна „Птушка шчасьця“. У галоўных ролях былі: Кастусь Малойла—у ролі гаспадара; у ролі Маланкі — гр. Баўтрэлянка; у ролі жыда — гр. Т. Валансей; у ролі Лясуна — гр. Чурыло.

Усе артысты адыгралі надта добра. Саля ўдэкаравана была і як для вёскі то занадта добра. Толькі места для публікі то было замала. Бо наагул будынак для арганізацыі падобных вечарын замалы.

„Птушка шчасьця“ на публіку зрабіла ўражаньне добрае. Астаецца ад душы падзякаваць артыстам за дастаўленую прыемнасьць і пажадаць, каб падобныя вечарынкі ў Крутым-Беразі і ў другіх вёсках арганізоўваліся як найчасьцей.

Госьць.

Дзеці ўрадуюць на пошце.

(м. Ёды Браслаўскага пав.).

Гэтак дык зусім немагчыма, каб дзеці ўрадавалі на пошце. Здарылася мне зайсьці на пошту ў м. Ёдах па карэспандэнцыі і я мусіць з паўгадзіны стаяў у чарзе. Людзей поўна напхана, як зачыніць, кожны злуе ругаецца, чакаючы па 2 гадз. пакуль дойдзе да ваконца. Думаю, што-ж за ліха, чаму так доўга трымаюць кожнага чалавека з поўгадзіны пад ваконцам? Калі-ж дацісвуўся да ваконца, дык убачыў, што там урадуюць, дзяўчынка мусіць гадоў 15 і хлапец гадоў 15 — 16-ць. Ведама, як дзеці незнаёмыя з працай доўга капаюцца. Думаў, што начальніца пошты мо' адышла на хвілінку куды, але за поўгадзіны майго стаяньня пад вакном, яе я няўбачыў. Мусіць „urządziła sobie spacerek“ у гадзіны ўрадаваньня.

На гэтай-жа пошце страшэнна гінуць беларускія газэты, а нават пісьмы Тут ніколі неатрымаеш сьвежую газэціву, яна мусіць паляжаць найменш тыдзень, а тады, калі наступіш добра на пяты, то атрымаеш. Таксама Ёдзкая паліцыя ня выпісывае газэты беларускія, аднак прыходзячы паліцыянт бярэ цэлымі жмутамі?

Чаму гэта пачтавік ня можа водле „karty prenumeraty“ кожную газэту падпісаць? Чаму гэта ён тады, калі падпісчык стаіць пад ваконцам, шукае ў „karcie prenumeraty“ цэлай поўгадзіны падпісчыка затрымліваючы сотні людзей? Непавінна згінуць ніводная газэціна, а тут пад сталом і пад лавай цэлыя груды ляжаць старых белар. газэт, іх падпісчыкі неатрымліваюць.

Дзіўная рэч, чаму гэта ніколі не загляне на такую пошту кантроль з Цэнтр. Урад. Пошт. і Тэл. Але, як відаць з усяго, што нашыя „urzędniki i urzędniczki“ глядзяць, каб акуратна атрымліваць пэнсыю і як найбольш, а за парадкам, дык зусім неглядзяць.

Ці-ж гэта сумленная праца?!

Agricola.

Польская коопэрацыя.

(Лыскава, Ваўкавыскага пав.)

Польскасьць на нашых землях папала ў нейкае зачараванае кола. Што-б яна не рабіла, як-бы яна ня імкнулася, каб падлабуніцца да беларусаў — ніяк, і нічога путнага не выходзіць.

Усім ведама, якую ролю можа адыграць коопэрацыя, ды якую карысьць дае яна: але ў польскіх руках гэтая „добрая рэч“ выглядае карыкатурна і ў рэзультаце, даходзіць да — фіаска, гучна кампрамітуючы прадпрыемцаў.

Нядаўна, зусім нядаўна, бо ня больш як 2 месяцы, адчынілася ў Лыскаве крама Ваўкавыскага Аддзелу „Stowarzyszeń Współdzielczych“. Нават за гэтакі кароткі час, гэтая крама выявіла прыкметы нежыцьцёвасьці: нахілы да ўпадку.

Каб абаснаваць гэтую заяву на фундамэнтальнай падстаўцы, падаю вось, як фактычнае здарэньне, гэтакі прыклад.

На самаперш, соль у коопэратыўнай краме прадавалася па 8 грошаў за фунт, але купляць не мала хто купляў, бо, хоць яна танней прадавалася на 1 грош, чым у прыватных крамах, а тое была горшага гатунку (мокрая). Ажно, пасьля новага году, гэтая мокрая соль падаражэла аж на 2 грошы... І вось, неяк аднойчы, купілі нешта па 10 ф. солі дзьве жанчыны, не пасьля дазнаўшыся, што ў жыдоў прадаецца соль лепшага гатунку і толькі па 9 грошай; я доўга думаючы, аддалі з паваротам купляную соль у коопэратыў, а сабе пашлі купілі ў прыватнай краме, дзье і таньней і лепей.

Вестка аб гэтым разышлася па ўсей ваколіцы, дык цяпер ня ведама, ці хто пойдзе ў коопэратыў, каб штоколечы купіць?!...

Скар н.

Ашуканства.

(Чорны Брод, Браслаўскага пав.).

Хачу вам расказаць, мае браткі, аб адным цікавым здарэньні. Вось на днях зьяўляецца да нас нейкі, у форме ўрадоўца, дый кажа:

„Для вас на пошце ёсьць пасылка з Латвіі, нейкае „ўбране“, дык калі цяпер не заплаціце 2 зл. 40 гр. дык мы пасылку адашлем назад“.

Мы як людзі няпісьменыя і бедныя зараз аддалі ўсё, што мелі — 3 зл. Незнаёмы сказаўшы, што рэшту аддадуць на пошце, калі будзем браць пасылку і ня даўшы ніякага квіту нейдзе зьнік. На заўтра паехаў я на пошту ў мястэчка, аж гляжу, тамака мае суседзі таксама чакаюць пасылкі, якой, як можна дагадацца, не аказалася.

Дык вось, браткі, што знача нашая няпісьменнасьць і якую яна прыносіць нам шкоду.

А. П.

Наш сьветач.

(Цяцеркі, Браслаўскага пав.).

Наша вёска зусім асьведамілася за апошнія гады і пачала актыўна працаваць на беларускім грунце, асабліва вельмі працуе моладзь у галіне роднай культуры. У нас ёсьць заложаны Гурток Беларускага Сялянскага Саюзу ў якім працуюць старэйшыя вяскоўцы. Чытаюць газэты, дыскутуюць на тэмы палітычныя. Пакуль ня было гэтага Гуртка дык усе мужчыны сабраўшыся дзе ў адну хату цэлымі зімовымі вечарамі ігралі ў карты.

І другі Гурток ёсьць—Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры. Да гэтага Гуртка належыць бадай уся наша моладзь. Моладзь таксама перастала марнаваць час на непатрэбныя рэчы, але занялася чытаньнем кніжак і газэт. Зьбіраюцца вечарамі ў адну хату, чытаюць, вучацца пяяць родныя песьні, гутараць аб паважных рэчах, словам зусім перарадзілася моладзь. Калі далей гэтак пойдзе, то сьмела можна спадзявацца, што такая моладзь будзе карысная для свайго грамадзянства. За выкіраваньне нашае моладзі на добры шлях трэба вельмі дзякаваць нашаму суседу М. Пецюкевічу, які вельмі шмат працаваў і працуе над тым, каб наша моладзь прабуджалася, асьведамлялася і працавала дзеля роднай культуры.

Сусед.

Чытайце сваё слова.

Бывала скажы каталіку, што ён такі самы Беларус як і праваслаўны, дык гатоў вочы выдраць, а цяпер ня тое. Дзякуючы газэткам і пануючаму парадку, вочы працёрлі; людзі зразумелі, што „jedna wiara“ ня ёсьць адно сэрца, і праўду сказаць, астатнія зрабіліся першымі. У лічбе змагаьнікаў за сваё роднае-беларускае, бачым і каталіцкіх ксяндзоў. Гдзе-ж праваслаўныя айцы? Няўжо яны ня прыгатаваны да другога чаго, як толькі вясьці сваі авечкі ў рай? Што людзі стогнуць ад падаткаў і іншых цяжараў, праваслаўным айцам не баліць сэрца; не адзін, мусіць, ні славечка за палепшаньня беднасьці! Грамадзяне, не чакайце з неба шчасьця, а дабывайце лепшай будучыны для сябе самі. Чытайце свае газэткі, не шкадуйце гроша на сваё слова, яно нас лепш разбудзіць ад вяковага сну, яно пакуль што—наша школа.

Квактун.

Пішэце ў „Сялянскую Ніву“

аб усім, што вам баліць і што вам дорага: аб зьдзеках і крыўдах дазнаваных ад адміністрацыі і іншых, аб зямлі, аб беларускай сьведамасьці, аб асьвеце (школы і інш.), аб войтах, валасных радах і паветавых сойміках, пішэце аб добрых учынках, каб людзі зь іх вучыліся, і аб благіх, каб адхінуць ад благога.

Пісаць трэба праўду. Хто ня хоча, каб ведалі яго праўдзівае прозьвішча, можа падпісавацца прозьвішчам выдуманым (мянюшкай), а побач з гэтым напісаць толькі першы раз сваё праўдзівае прозьвішча і адрэс для ведама рэдакцыі. Рэдакцыя сваіх корэспандэнтаў нікому не выдае.

Помнеце, што «Сял. Ніва» ёсьць газэтай усіх Вас, а дзеля гэтага жыцьцё кожнага вашага кутка мае адбівацца ў ёй як у люстры.

Ліст у Рэдакцыю.

Паважаны Пане Рэдактар!

Пазвольце зьмясьціць у Вашай газэце ніжэй паданае:

Мы ніжэй падпісаныя жыхары вёскі Ачукевічы, прачытаўшы зацемку ў газэце „Наша Справа“ № 5 ад 10 сьнежня 1926 г. пад загалоўкам „Суседзям пасла Рагулі“, падаем, што ніякіх прыкрасьцяў (лаянак) ад пасла Рагулі з намі (з суседзямі) ніколі не здаралася і ні якіх абяцанак ці падкупліваньняў за грошы, нас (хлопцаў) на вяселльках за якімсь падкіданьні на ўра прыяцелеў п. Рагулі, ніхто ня чуў.

Скуль гэткую брахню узяў гэты „шаноўны пан“ (падаўшы гэту зацемку) нікому ня ведама. Калі ён мае што ўласнае да пасла Рагулі, дык гэта да нас (суседзяў) ня тычыцца, а выяўляць сваю злосьць правакуючы нас, мы ніколі нікому не дазволім.

Подпісы:

Кірыл Грынюк, Гальяш Грынюк, Міхал Міхнюк, Наум Хартановіч, Ю. Кайдак, П. Кавцевіч, Стэфан Грынюк, А. Гірыс, П. Каўцэвіч, К. Каўцэвіч, Ксэнофонт Гірыс.

НАШАЯ ПОШТА.

Куліне Рыгору. — Усіх кніжак, аб якіх пытаецеся, у беларускай мове яшчэ няма. Калі хочаце ведаць, што ёсьць, а чаго няма, дык напішыце па адрэсу: Wilno, Zawalna 7, кнігарня Т.ва „Пагоня“, каб прыслалі Вам каталёг беларускіх кніжак.

П. С. — Вашай пісулькі аб адным з пасло ў „Грамады“ ня можам надрукаваць дзеля таго, што ў ёй ёсьць шмат асабістых закідаў.

М. Чарвякову ў Эстоніі. — Вашую пісульку перадалі ў кнігарню Т-ва „Пагоня“ — Wilno, Zawalna 7.

Каткоўцу Ал. — Інструкцыю, праграму і газэту пасылаем.

Лісіцы. — Календар ужо некалькі тыдняў як выслалі.

Галузе Р. — На прысланыя адрасы газэту пасылаем.

Славінскаму М. — Інструкцыі і заявы пасылаем. Пераходзіць з аднэй партыі ў другую можна.

Кандратовічу Янку. — Ліст Ваш атрымалі, цяпер друкаваць яго не начасе.

Бразоўскаму Ал. — Ліст Ваш атрымалі, газету пасылаем акуратна.

Мікулевічу Я. і Рафальчыку А.—Інструкцыю і праграму высылаем.

Кулаку М., Навіцкаму І., Бэзносіку Д., Тарановічу Я., Карольку М., Сьцяпужынскаму М., Рачку К., Мартосу А., Пракаповічу А., Войтасу Міх., Куліне Рыгору—газэту пасылаем.

Дасталі:

Ад: Экспэдыцыйнай канторы „Орбіс“ — 14 зл. 40 гр.; Ануфрыёнка Эдуарда—5 зл., Аляхновіча Ів.—4 зл.; Агейвека Тодара, Цытовіча Ів., Івановіча А., Kуроўскага М., Шымкі М., Калядовіча Н., Шутоміна М., Пальчэўскага А., Багушэвіча Яз. і Марошка Ів. — па 2 зл.; Тамашэўскага Алекс. і Гічана А. — па 1 зл.

Усім новым падпшыкам газэту пасылаем.

Рэдактар і выдавец Л. Міцька.

Беларуская Друкарня ім. Ф. Скарыны, Вільня—Людвісарская 1.